Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 18 (556). Неділя, дня 11 травня 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/I Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол., піврічно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., ½ — 40 к. ч., ¼ — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, ½ — 35 ф., ¼ — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, ½ — 6 мк., ¼ — 3·50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, ½ — 50 б. ф. ¼ — 30 б. ф. Для Америки 2½ ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, не оплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошпо. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Дещо засадниче — в справі виборів.

З. П. — Внаслідок домагання т. зв. „Центроліву“ (відоме опозиційне обєднання пятьох польських осередково-лівих партій) з дня 29.IV. ц. р., надзвичайна сесія сойму і сенату відбудеться правдоподібно під кінець травня. Є дані думати, що на цій сесії теперішній сойм буде розвязаний і будуть росписані нові вибори. Хоча — як відомо — в умовах бельведерської „дійсної дійсности“ не є можливо щонебудь певного предсказувати, всежтаки, переважає загальна опінія, що нові вибори будуть і що відбудуться мабуть в осени ц. р. І справді, ще далеко перед формальними рішеннями, Польща починає поволі приготовлятись до виборів. Розгарається полеміка. Публіцисти займають становище, очеркують взаємні позиції. Радять безперервно партії „Центроліву“, радить „ендеція“, — уже скликує віча, робить „люстрації“ і підтягається орґанізаційно Бе-Бе. Одним словом: важка і скомплікована виборча машина починає покищо отяжіло, з проривами і шипінням входити в рух. Де далі, — її ритм буде щораз більш рвучкий, гострий, розгонистий...

Слідби отже сміло і завчасу порушити також в українських політичних кругах незвичайно актуальну виборчу згль. парляментарну справу, без огляду на те, чи заповідані вибори відбудуться чи ні. Слідби уже раз нарешті засадничо і разом з тим, дуже реально здати собі справу, як нам з отими виборами і взагалі з проблемою сойму бути і як нам справу польського парляментаризму з перспектив *української* політики оцінювати? Длячого наші найширші маси приймають участь у виборах? Що хочеться тим осягнути? Длячого взагалі вибирається українських послів і яке є їхнє завдання? Чи потрібні нам взагалі соймові вибори — а якщо так: для чого? Що ми на них користаємо — а що тратимо? І передовсім, як укладається соймово-виборча справа на Зах. Землях, в рямці цілої української справи, якщо дивитись на неї з точки погляду нашої *визвольної* політики?

Здавалосьби, що на всі ці ясно ставлені запити мусілиб існувати такі-ж самі ясні відповіді. Але так в дійсности не є. Не можна в ніякому разі твердити, щоби питання виборів і взагалі справа відношення до сойму, була в рямцях політики західно-українського тзв. „національного табору“ програмово, як теж тактично, ясно і чітко опреділена.

Підходячи до оцінки виборчої і соймової справи, приходиться в першу чергу ствердити, що уже зі самого початку, існовання української репрезентації в польському соймі, було *і є ще й досі* побудоване на неправильних передпосилках. Є тільки дві можливости, які моглиб виправдувати нашу присутність в соймі. Перша з них: йти до сойму але на те, щоби провадити в ньому політику консеквентної опозиції, осягаючи там на дальшу мету — неработоздатність сойму з усіми випливаючими з цього внутрішньо-польськими наслідками. При певних предпосилках зовнішнього характеру, це моглоб посилювати нашу справу. Така концепція була з двох причин нереальна: 1. як опозиція, українці *самі*, ніколи не представляли достаточної сили щоби осягнути відповідний стан „соймової роспряжности“, а „союз опозицій“ був завсігди річю випадковою, дарма, що іменно з якостей того рода „перманентної опозиції“ зродився відомий травневий переворот. 2. Бракували також і бракують далі необхідні *предпосилки зовнішнього характеру* для такої консеквентної ослаблюючої опозиційної політики. Але також друга можливість, що моглаб виправдувати нашу присутність в соймі була і є не до здійснення. Іменно: *розрахунок на польську демократію і парляментаризм сам по собі.* В підставі такої концепції мусілаб лежати здібність і готовість не тільки Поляків але й Українців, йти на союзи і коаліції з тими чи іншими ґрупами і за ціну творення парляментарної більшости, чи навіть за ціну прихильної невтральности, здобувати собі з боку Поляків певні уступки і концесії, певні закони і інституції, які теж посилювалиб нашу справу, творячи тим шляхом передпосилки для політики визволення. Але того рода політичним партнером, якими є наприклад німецькі меншости в Чехії, Українці в Польщі ніколи не були і ним ніколи не будуть. Польська демократія має цілком окрему закраску, її характер відмінний від типу пересічної західньо-европейської демократії. В умовах, де національні меншости становлять 40% населення держави, оті меншости ніколи не будуть коаліційним партнером досить певним, щоби можна було з ними заключувати парляментарні більшости і союзи. Польща має занадто богато меншостей, щоби могла бути державою народів; при всякім устрою, вона буде і мусить бути державою неподільного панування Поляків, навіть тоді, коли така політика малаб в майбутньому гірко на Польщі пімститись. У висновку: *ані в ролі перманентної опозиції, ані в ролі парляментарного партнера, ми на терені польського сойму нічого не є в стані осягнути.* Це треба мати в засадничім підході до проблеми виборів завсігди на увазі. Окрім виступів найзагальнішого пропаґандивного значіння, терен сойму не є властивим місцем розгортання нашої політичної праці. Є це на нашу думку попросту злочином, переносити центр ваги західньоукраїнської справи, якраз на соймову арену. Отжеж: підходячи реально до справи виборів, треба їх значіння в перспективах соймової політики ставити в правильну площину. Для нас соймові вибори не є і не можуть бути жадними *соймовими* виборами в стислім значінню цього поняття. В соймі нам нашого спасення не шукати, ані в характері угодовців і опортуністів, ані теж в характері послідовних опозиціоністів. Оба ті шляхи не ведуть у Варшаві до нічого.

Отжеж поперше: *Вибори до сойму не можуть мати для нас жадного суттєвого значіння, бо чи маємо своїх послів у Варшаві чи ні, чи провадять вони політику опозиції чи ні, все це ані трохи не впливає на дійсний стан нашій визвольної справи.* І на ці вибори, ми в силу умов реальної дійсности, не можемо дивитись під кутом вибору опозиційної, чи угодової, чи якої іншої української *соймової* репрезентації. З цьої точки бачення ми оцінюємо справу виборів рішуче неґативно.

Цього заперечення виборів не міняє також той підхід, коли на посольські вибори дивитись, як на засіб, *виелемінувати з народньої гущі, видимий, авторітетний провід західньо-української суспільности.* Проблема цього проводу є одна із найбільш складних. Якогось видимого тіла, відповідального представництва, центральної провідної установи, яка кермувалаб політичним громадським і культурним життям краю — *немає.* Українська Національна Рада, утворена в 1918 р. з парляментаристів і представників партій — *не існує.* Українська Міжпартійна Рада утворена у Львові 1920 р. — *не існує.* Загальна посольська Репрезентація — *не існує.* Здібність до концентрації сил є зникаюче мала, готовість до розпряжности велитенська. Не маємо в краю свого осередка, зорґанізованого, вимагаючого і відповідального національного проводу, який бувби дійсним керманичем західньо-українського національного життя. Натомість, як бачимо з практики життя, політичний провід краю вилонений шляхом посольських виборів, є зі засади розбитий на цілий ряд партійних атаманій. Про здібність правити своїми справами на засадах демократизму свідчить вимовно цей факт, що наші партії не є в стані в протягу цілих років, самі між собою зговоритись і сотворити будь-яку „коаліційну більшість“, яка саме й моглаб витворити отой осередок західньоукраїнського національного проводу. Одною з підстав політичної орґанізованости на засадах демократії є здібність і готовість до взаємних уступок, коншахтів і компромісів, але цеї здібности, наші партії у відношенню до себе — не посідають. Вилонити того рода авторітетний і сконцентрований провід суспільности шляхом парляментарних виборів не є можливо і навіть — недоцільно. Вихід з положення бувби в цім, щоби підпирати „диктатуру і суприматію“ якоїсь одної найсильнішої партії понад усіми, очевидно, оскільки-б вона ідеольоґічно, програмово і тактично вичерпувала мету і завдання української визвольної і державотворчої справи. Але такої партії не маємо.

Отжеж подруге: *посольські вибори не мають для нас жадного суттєвого значіння також в справі виявлення видимого приводу, авторітетної, сконцентрованої і дійсно відповідальної репрезентації західньоукраїнської суспільности.* Також з цьої точки бачення, ми оцінюємо справу виборів рішуче неґативно.

Натомість посольські вибори мають деяке значіння, як свого рода *плебісцит національної свідомости.* І тільки під тим кутом бачення можнаб підходити до виборів з деяким позитивним наставленням. Тотеж орґанізація виборів і їх висліди мусілиб бути пристосовані якраз до цього завдання, а не відбуватись, як до тепер, в площині вибору безсилою *соймового* представництва або фіктивного *проводу* західньо української суспільности. Посли вибрані шляхом такого плебісциту малиб виконати інше завдання, як сидіти у Варшаві і чекати на „конюнктуру“, або розгублюватись в інтриґах партійних атаманій.

Памятайте про „Рідну Школу“.

Уляна Кравченко.

(З нагоди 50-ліття літер. творчости).

Спішу в дорогу цю, що перед нами лежить, покровом
імлистим вкрита, вся вогка слезами,
і сію слово!... *(Кравченко).*

Дня 8 травня ц. р. відсвяткує перемиське Громадянство 50-літний ювілей літер. творчости нашої визначної поетки-громадянки й піонірки жіночого руху на галицькій землі — Уляни Кравченко*). Належить вона до тих наших письменниць, яким спеціяльні умовини галицько-українського життя 80-тих і пізніщих років м. ст. не дали — як слід — розвинути їхніх духових сил, ба навіть відсунули на довгі літа від громадянської й письменницької праці. — Однак Її перші змагання не остали без сліду... Молоде покоління, виховане на Її ідеалах, попало на добрий шлях... І коли сьогодня українська жінка може виявити свою творчу працю й силу на всіх ділянках культурно-просвітнього й громадянського життя, то головна заслуга в сьому нашої Ювілятки.

Уляна Кравченко побачила світ 18. квітня 1860 року в Миколаєві (над Дністром). По батькові, що був комісарем при старостві й визначався поетичним талантом, як і по матері, що мала великий дар оповідання, унаслідила Поетка свій талант. Зразу вчилася приватно, а по скінченні народніх шкіл перейшла до учительської семинарії у Львів. В р. 1881 здала матуру. Вже на шкільній лавці звернула на себе увагу вчителів (головно Партицького Омеляна) своїм незвичайним талантом. Першими укр. творами, які попали Їй в руки були оповідання Устіяновича, що зробили на Поетку велике враження чисто-народньою мовою. З чужих письменників найбільше припав їй до серця Шіллер і Ленав. Цей останній полишив помітний слід у Її творах. — Першу посаду учительки одержала Уляна в Бібрці (1881—4) а від 1884 (до лютого) була вчителькою в Стоках. В рр. 1884—1885 приділено Її до Василіянок у Львові. В тім часі познайомилась Поетка з Франком, якого дуже поважала й цінила. Однак не довго оставала тут „між своїми“. Її обжаловано, що є прихильницею фонетики та, що вона взагалі небезпечна, бо знається блище з Франком, — і усунено з посади. Від того часу до 1886 р. (липень) вчила приватно на селі. В рр. 1886—1887 була вчителькою в Лужку Долішнім (Дрогобиччина), де й подружилась. Від р. 1888 до 1920 була в Сільці (коло Дрогобича), звідки перейшла в стан спочинку й живе тепер стало в Перемишлі.

До недавна звісна була наша Ювілятка двома збірками поезій. Збіркою з р. 1885 „Prima vera“ і збіркою з р. 1891 „На новий шлях“. Найранші поезії, поміщені в першому збірнику сягають 1880 рр. Від сього часу аж до року 1921 не вийшло ні одно збірне видання її творів. Тут саме й треба шукати причини, чому загал укр. громадянства не обзнайомлений блище з творчістю Поетки взагалі, а якщо в дечому і ознайомлений, то дуже мало. Що-йно на протязі останнього десятиліття приступлено до видання Її творів в Перемишлі і Коломиї. І так в р. 1921 появився жмуток прегарних віршів для дітвори п. з. „Проліски“. Того самого року вийшла збірка поезій для молоді „В дорогу“, а 1924 р. „Лебедина пісня“. В році 1925 видано (власним коштом Авторки) друге (ювілейне) видання збірки „Prima vera“. Се поезії, що на їх слідний вираз молодечих ще думок Поетки. — 1928 року появилось нове видання збірки „На новий шлях“. Се поезії більше на суспільні теми. На особлившу увагу заслугує між ними вірш „На новий шлях“, що став програмовим для галицького поступового жіноцтва. В році 1929 вийшла нова збірка поезій п. з. „В житті є щось“. — Се ліричні поезії, які мають переважно особистий субєктивний підклад. В останніх часах врешті (1930 р.) появилась друком Її драматична картина п. з. „На визвольному шляху“ на тему наших останніх визвольних змагань.

Крім поезій пробувала Поетка писати дещо й прозою. На увагу заслугує Її оповідання „Калитка“ (1889 р.) й „Голос серця“ (1921), що має автобіоґрафічний характер (з життя вчительки). Крім сього слід ще згадати Її поезії в прозі, спомини тощо, поміщені у всіх майже тепер період. виданнях (Світ дитини, Жіноча Доля, Нова хата та і.).

Головні теми в поезії Кравченко — се особисті переживання, яких доля не щадила Поетці, однак ми не помічуємо в них звуків розпуки — резиґнації. Сей особистий мотив з часом уступає суспільному. Поетка відсуває на другий плян своє власне я, а всю увагу звертає на суспільне питання. Доля народа стає для Неї чимсь важніщим і тому жертвує йому свій труд, своє життя:

Я ваша! Сеїж землі дитина,
бездольні люди!
Одна мене і вас веде стежина
на працю й труди!

Найбільшу однак увагу звертає Поетка на принижене в нас жіноцтво й стає його речницею:

Жий для ідей, працюй кровавим трудом,
Віддай усе, усе за рідний люд!...

Отсими ідейними словами спрямовує Вона молоде покоління жінок на „новий шлях обнови“ — На особлившу врешті увагу заслугує в Її ліриці фільософічний мотив, яким підходить Вона до поезій І. Франка, та мотив патріотичний й дидактичний — головно у збірках поезій для молоді. Се справжні перлини Її виховної лірики. — Найбільше замітним в поезії У. Кравченко є велике захоплення природою. Природа з усіми її явищами служить поетці за символ ріжних моментів людського життя, за символ добра, краси й любови. В ній знаходить Вона лік на всі терпіння.

З того короткого перегляду літературної творчости Високодостойної нашої Ювілятки ясно, що її поезії — се великий вклад в наше письменство. Не вважаючи на поважний вже вік, Вона й дальше працює невтомимо для свойого народа. Тож наше громадянство йдучи на стрічу Її святові, клонить голову перед Вельмишановною Ювіляткою. Хай Всевишній збереже ще на довгі літа Її здоровля та дасть Їй в нагороду те внутрішнє вдовілля, якого дізнає людина, коли бачить добрі овочі своєї праці.

*) властиве імя і призвіще Юлія Шнайдер-Німентовська.

Українські справи за кордоном.

1. Діяльність „Українського Культурного Обєднання“ в Болгарії.

Українське Культурне Обєднання в Болгарії, це одинока, затверджена болгарським урядом українська громадянська орґанізація. З дня затвердження розпочала свою діяльність в культурно-національнім і освітнім напрямку серед тутешньої української еміґрації. Разом з тим, увійшла в тісні і дружні звязки з цілим рядом болгарських національних, культурно-освітних і громадських орґанізацій.

З початком 1928 р. У. К. О., за згодою Ліґи Націй і відповідних болгарських державних установ, видає документи правничого і особистого характеру всім перебуваючим в Болгарії Українцям, без ріжниці їх політичних поглядів.

З огляду на загально важке господарське положення українських еміґрантів, У. К. О. розвинути свою діяльність в більших розмірах не може. Обставини-ж, особливо тут в Болгарії, вимагають якнайширшої діяльности в справі культурно-національного освідомлення українців-еміґрантів, а також, якнайширшого ознайомлення Болгар з українською національно-визвольною справою. В звязку з тим У. К. О. орґанізовувало і буде орґанізувати ріжні лекції, прилюдні реферати, концерти й др., необхідне для зміцнення своїх позицій і для здійснення свого завдання на ґрунті Болгарії.

2. Нова українська визвольна орґанізація в Канаді.

В марті 1930 р. вийшло в Вінніпеґу (Канада) роскішно видане, на 32 стор. ч. 6. ілюстрованого журналу the New Canadian, на анґлійській мові. Ціле число присвячено українським справам, а на сторінках 12—14 надруковано комунікат про утворення в Канаді *League of British Ukrainians* — по нашому: Ліґи британських Українців для визволення України. Ліґа має своїм осередком Канаду і ставить собі завданням утворити Соборну Українську Державу..., *під протекторатом Анґлії, по статуту домініонів!* Отжеж до колекції всіх дотеперішніх більш чи менш карколомних українських „орієнтацій“, долучується ще одна: британська! Та ще в добавок, „домініяльна“, під протекторатом Анґлії! — В журналі долучено до головної статті про Україну науково складену етноґрафічну карту України, яку Ліґа ставить своїм завданням відбудувати, розуміється, з політичними, економічними і топоґрафічними поправками етноґрафічних меж України. Карта відповідає науковим виданням проф. дра Дітріха Шефера і проф. Рудницького, отже цій карті, що її подала українська делеґація Мировій Конференції в Парижі в 1919 р. — Маємо дані думати, що якраз в звязку з цею орґанізацією посол Мальон звернувся 20 березня в анґлійському парляменті зі запитом про долю ріжних українських внесків, особливож зі Західних Земель в секретяріяті Ліґи Націй. Як відомо, посол Мальон відвідав після цього внеску Львів і його українські середовища. І дивна річ: як зачуваємо з цілком достовірних джерел, ціла ота пікантна „домініяльна“ справа була поважно дебатована деким із наших львівських „компетентних чинників“. Справді, тільки в умовах найповнішого програмового безголовя може знаходити собі ґрунт така „блескуча“ концепція. Оскільки в ставленню певної концепції української зовнішньої визвольної політики не є — в перспективах визволення доцільно відкидати a limine можливости сприятливої британської *конюнктури*, остільки теж приходиться з усьою гостротою і рішучістю відкинути всякі орієнтаційні оперетки в роді визволювання України під „протекторатом“ Анґлії, на засадах „домініяльности“. — *Ми самі* — ось підставова, незрушима засада нашої визвольної політики.

3. Ще одна орґанізація для „визволення“ України.

У французькому часописі „Matin“ з 30 марта 1930 р. надруковано статтю п. з.: „*Протибольшевицький хрестовий похід і Сполучені Держави Европи*“. Зі статті довідуємось, що Українці, Москалі, Кавказці і Білоруси — поголовно еміґранти в Парижі — утворили політичне уґруповання під назвою: „*До Сполучених Держав Европи*“. На чолі цього обєднання стоїть Москаль, князь *Ґоліцин*. Довідуємось: „Питання про Сполучені Держави Европи не може мати виглядів на успіх, поки не управильниться питання Сходу Европи. Це питання можливо вирішити на основі пяти засад. Для нас найголовніща перша засада а саме: Свобода для Росії, України, Кавказу і Білорусі, свобідне роспорядження своєю долею у вільній европейській *конфедерації*, на основі рівних прав з іншими державами европейського континенту“. Дальші пункти програми цього „визвольного“ обєднання говорять про свободу віри, амнестію, визнання права власности і т. др. Ціле оте „уґруповання“ носить в соціяльному розумінню виразно правий характер.

Це не є першина, що Москалі творять з нами всякі „федерації“, „конфедерації“ і другі того рода обєднюючі імпрези і розуміється, самі стають в їх проводі. В протилежність до того рода „право“ орієнтованого „визвольного“ федералістичного уґруповання, можнаб поставити цілу купу „лівих“, від большевицької „федерації“ починаючи й кінчаючи на есерівській „Лізі Нового Сходу“. Є це цілком зрозуміла справа, для чого Москалям за всяку ціну потрібно з нами „конфедеруватись“, „обєднуватись“ і т. п. Знаменне є тут явище, неначебто Москалі прийшли уже до цьої думки, що Українці, Білорусини, Грузини, Кавказці і ін. мають також право на свою державність і політичну волю, як і Москвини. В щирість тої думки поважно вірити — розуміється — не приходиться. Натомість приходиться ствердити факт, що Москалі своєчасно схоплюють характеристичний момент в політичнім розвитку Сходу Европи, іменно тенденцію колишніх поневолених народів Росії, до повного визволення. Не могучи уже більше цьо тенденції здавити, намагаються її спрямувати на вигідні для себе шляхи. Дійсно: *ідея Ліґи Народів б. Росії* має своє виправдання і для майбутнього розвитку подій на Сході, величезне значіння. Одначе це може бути лише Ліґа Народів б. Росії звернута *проти Росії* але ніколи *з Росією*.

ЗАХОДОМ ФІЛІЇ СОЮЗА УКРАЇНОК в Перемишлі, відбудеться

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО ДЛЯ ВШАНОВАННЯ 50-ЛІТНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ПРАЦІ УЛЯНИ КРАВЧЕНКО

В ДНІ 8. ТРАВНЯ 1930 р. В САЛЯХ НАРОДНОГО ДОМУ О ГОД. 7 ВЕЧЕРОМ, НА ЯКЕ ОТСИМ ЗАПРОШУЄТЬСЯ УСЕ ГРОМАДЯНСТВО

Привіти на свято просимо висилати на руки голови ф. „С. У.“ п. К. Лукіяновичевої, Перемишль, Словацького 17. — ВИДІЛ.

Сельробівщина

Дістаємо два слідуючі дописи з проханням о поміщення:

Львів, в квітні 1930.

До пп. Івана Винника і Товаришів — в Сколім.

В імені ґрупи громадян м. Львова, вітаємо Вас і тов. за гідний виступ з рядів московсько жидівських запроданців крівавого Кремля і твердо віримо, що за Вашим прикладом підуть всі інші збаламучені Українці зі Західніх Земель. Віримо, що всі, в чиїх грудях бється українське серце, та кому дорога українська національно-державна справа, цей не забариться відцуратись від політичної орґанізації штучно насадженої Москвою на наших землях. Так само, як і Ви зірвали зі зрадниками та кинули правдиве світло на большевицько-азійську заразу а рівнож стрясли зі себе московське болото і друге чужинецьке сміття, так теж зроблять всі інші свідомі своєї справи українські робітники і селяне. Геть зі Сель-Робом!

49 підписів.

До чого доходить!

Косів, в квітні 1930.

Є в нашому повіті село Кобаки, а в ньому декілька „фільозофів“, або як це кажуть в місті „фіфаків“, що тільки ганьбу на село наводять. За часів української влади на печі ховалися перед обовязком служити в своїй визвольній армії, аж треба було не одного арештувати. Казали: а мені хиба треба каменяці у Львові? За що буду воювати? Хай пани воюють“...

Оці то „фіфаки“ зараз із приходом Поляків запродалися червоній Москві. Добре їм платять, щей долярами, тож взялись ширити в селі сельробівство. Від них перейшла та зараза на Рожнів, частинно також на Кути і Хімчин. Далі одначе не пішла через те, що є в нас за велика національна свідомість, яка ґранітом стоїть проти цьої зарази.

Лише в Косові самому є ще ґрупка отого сельробівства, яке на спілку з жидівським шумовинням старається каламутити воду. Допускаються вони річей, що й не знаєш досить ганьблячого слова, щоб цю розперезаність напятнувати. Дня 31. березня помер в Косівській лічниці якийсь сельроб із Кобак і його хоронили на старокосівськім цвинтарі. Його мати просила священика, щоб той похоронив помершого, як слід. Та сельроби так занякали оту рідню, що ті вже відреклися всього і тоді вони перевели похорон вже по свойому, без участи священника, натомість запросили кількох жидів-марксистів, а один з них, прізвищем Абуш говорив навіть над гробом проповідь. От до чого в нас уже дійшло. Все свідоме населення дуже осуджує цей поступок і є до краю обурене.

Ще більше обурення викликав у населення повіту факт, що кобицькі сельроби посилали до Харкова телеґраму зі жаданням: „строго покарати услужників капіталу, а то Єфремова і Тов.“ Навіть жиди і Поляки з огидою говорять про цю підлість сельробівську. Їхній нахабности стриму немає! В Косові наприклад, підчас Великодних Свят, мало що не прийшло біля церкви до великої бійки. Кількох сельробівських хуліґанів під проводом перекінчиків Богаїв і тов. стали голосно глузувати і радуватись, що „нарешті харківський суд вкрутить голову отим буржуйським панам і академикам“... Лише обставина, що це діялось біля церкви, здержала наших свідомих громадян від зареаґовання. *С. Т.*

Від Ред.: Косівські молоді націоналісти — пора-б уже занятись тамошніми сельробами трохи близче!

Пожертви для збігців зі Соловецьких Островів: Чит. „Просвіти“ — Тулуків 25 зол., чит. „Просвіти“—Тернопіль 19·50.

На оборону і поміч арештованим націоналістам: Студенське товариство „Сян“— Краків, збірка 40 зол.

ЕВГЕН ОНАЦЬКИЙ.

ІМПЕРІЯЛІЗМ ДУХА.

I.

Недавно були у мене гості з Галичини, — премилі, хороші люде. Завелося трохи грошенят вільних і — поїхали по світу шукати свіжих вражінь, нових обріїв, несподіваних ситуацій, незнаних світоглядів, — збогачувати світ своїх внутрішних переживань, поширяти круг думки, збуджувати все нові й нові запити духа.

Приїхали вони до світової столиці з глухої провінції і маючи обмежений час і обмежені засоби, пильно, засапавшись, оббігали безчисленні ґалерії та музеї, подовгу простоювали перед образами, що у Бедекера були відзначені зіркою („звертати особливу увагу“), намагаючись зрозуміти, чому власне треба „звертати особливу увагу“, і по щирости, хотіли за тиждень увібрати в себе всі скарби творчого духа, накопичені на протязі тисячеліть...

Чоловік терпів мовчки, затримував над собою „сельф-контроль“, старанно відчитував з Бедекера всі потрібні пояснення, що за кілька днів безнадійно вивітрювалися, і лише ввечері, коли трудовий день закінчувався, роспитував про каварні з музикою та про льохи з добрим вином... Але жінка щиро признавалася: „Ах, се так мучить!..“ „Се“ — мало значити „оглядини“.

Хтось мудрий сказав: Кожний знаходить в житті рівно стільки, скільки сам у нього вкладає. Сей вираз можна цілковито прикласти до Риму, і чим меньше ви до нього приготовувалися, тим меньше втіхи ви з нього отримаєте. Колиж ціле ваше життя проходить десь в містечку, здалека від всяких культурних і політичних інтересів, далеко від всяких образів з „зіркою“ чи без „зірки“, трудно сподіватися знайти щось собі рідного в осередках культури й світової політики. Ви будете почувати себе в них чужим, розгубленим, без всякого ідейного звязку з усим новим оточенням, — а се оточення лише призирливо посміхатиметься і називатиме вас — *провінціялом.*

За тиждень, мої гості все „оглянули“. І там, де Анґлійці, Американці та Німці знаходили собі безконечну кількість обєктів для безконечних студій на протязі довгих місяців, Українцям робилося безконечно нудно, душа просилася „додому“, де не треба буде пригадувати тисячок якихось чудних імен, настирливих хронольоґічних дат, вислухувати незрозумілі згуки десятка чудернацьких мов, що пересідують по всіх усюдах на кожному кроці, — в музеях, по церквах, в каварнях і навіть — за столом в пансіоні; де не треба буде нікуди бігати, нікуди поспішитися, де жде своя мила околиця з повільними волами, повільними людьми й повільним ходом дрібненьких подій, що сонно спливають у безконечну безвість, не залишаючи по собі ані спогадів, ані жалю...

Перед відїздом, вони висловили проте мені своє здивовання: — І звідки то тут в Італії такі богацтва?! Куди не підеш — все мармор, золото, прегарні образи, чудові статуї!.. В одній будь якій церкві буде більш багацтва, ніж у нас в цілому місті... А земля такаж бідна! Та у нас селянин на таку землю і дивитисяб не став, а вони працюють...

Так, дійсно... У нас селянин і дивитисяб не став, а у них працюють... Та ще як працюють!.. На собі землю в кошах з річної долини на гори та скелі носять, аж поки не зроблять з наносної землі маленького „поля“ чи „города“... А потім в літку, коли на протязі довгих місяців з неба не падає на землю ані крапелька дощу, раз чи два на тиждень носять на собі воду з річки на ті свої „поля“ — часто за кільометри та все на гору.

Страшна, нелюдська робота!

Але — се „своє“, виплекане... Уряд йде тепер їм на допомогу. Дає кошти на влаштовання цистерн в горах для збору води, що потім малесенькими рівчаками спливає на „поля“. Але обережно, поволі, щоби, бува, не понесла вода з собою цілого нанесеного „поля“.

Бідна земля в Італії, і то не лише на поверхні, а так само і в середині. Не має в ній ні вугля — сього нерву всякої промисловости, ані нафти, ані заліза, ані золота, ані срібла, — нічого з тих сирівців, що складають нібито економічне багацтво країни та кладуть тверді підстави її політичної й національної непідлеглости та самовистарчальности. Все се, окрім хіба золота та срібла, знаходиться у нас на Україні, та ще в якій кількості!.. А земляж у нас... Здається, весь світ прогодувалаб!.. Тим часом — у нас мруть з голоду, вбираються в ганчірки, сплять — на підлозі, живуть в хибарках, і служать всім тим сусідам, що лише наважаться на ті багацтва, що їх не вміє уживати їх дійсний пан-господар.

Над сим варто спинитися. Варто, потрібно зрозуміти, чому бідна потенціяльно Італія зуміла накопичити в собі такі багацтва, що їх подивляють міліони туристів цілого світу, приносячи й залишаючи в свою чергу все нові багацтва, як несчислимі відсотки з необчислимих капіталів і чому багата потенціяльно Україна не тільки не має зі своїх, даних їй Богом величезних капіталів жадних відсотків, але навпаки з кожним роком поринає у все глибшу прірву злиднів та мізерії, та й взагалі, окрім всяких „прикростей“, нічого з тих капіталів ніколи не мала.

І тут ми відразу стикаємося з уже готовою відповідею: Італія одідичила свої багацтва від Римської Імперії, Італія на протязі тисячеліть мала можливість збірати з цілого світу данину людьми і натурою; Італія — ні від кого незалежна країна і т. д., і т. д.

А Україна?

А Україна була завжди пригнічена, завжди мала платити іншим данини людьми й натурою, отже натурально і т. д., і т. д.

Очевидячки, ми стоїмо тут з уже готовими віддавна теоріями чужих імперіялізмів, власних нещасливих обставин, що не дають можливости і т. д., і т. д.

Отже придивимося блище до тих імперіялізмів.

II.

Ціла історія всіх націй є ніщо інше, як хроніка безконечного імперіялізму, — імперіялізму святого й законного, поскільки ми розуміємо під ним *право й обовязок кожного народу поширювати свою власну культуру, збільшувати своє власне багацтво, поширяти сферу своєї власної міці.* (Антієвропа, 1930, III. с. 865). Ніякий закон божеський чи людський не може заборонити бідному зробитися багатим, як що бідний іде до свойого багацтва шляхом натурального розвитку своїх сил і здатностей.

Не можна вказати ані одного періоду в історії людськости, в якому не булоб якоїсь пануючої геґемонічної нації. і себто в якому не булоб чийогось фактичного імперіялізму, Звичайно, панування якоїсь нації є наслідком дійсної її вищости в даний момент історії. Але не має в історії такої нації, що зберігалаби свою геґемонію завжди. Для кожної пануючої нації наступає необхідно момент, коли її вищість — спіритуальна, моральна, культурна чи політична — втрачається — а її геґемонія набирає характеру неоправданого насильства. Цілком натурально, що вона намагається, з допомогою захопленої раніші влади, утримати свої фактичні привілеї, але так само натурально, що якась інша етнічна група необхідно повстане проти неї, як конкурентка й суперниця.

Таким чином, ми, за „Антієвропою“, приводимо імперіялізм до його специфічної *фактичної* вартости, а саме, ми визнаємо, що він сам по собі не є ні добрий, ні злий, ні справедливий, ані несправедливий, так само як вода, як огонь. Вода може бути елементом життя чи смерти: може задовольнити нашу спрагу і може захлинути нас в річних хвилях. Так само теж імперіялізм все залежить від того, як його який народ розуміє і як пристосовує. Інакший імперіялізм Сципіона, інакший Ганнібаля, інакший Аттилі, інакший Вільгельма II-го. Дерево є дерево, але треба подивитися, які воно плоди дає.

Ант. Бруерс в „Антієвропі“ визнає три головні роди „імперіялізму“, що відзначаються *перевагою* одного з трьох факторів: зброї, економіки та духа. До першого типу належать імперії монголів на Сході і ріжних варварів на Заході; до другого — імперії Венеції та Анґлії, до третього — римської Церкви.

Імперія збудована зброєю, ніколи не є довговічною. Більш довговічна є імперія, що грунтується на економічних відносинах, але й економічний фактор, коли не відбиває спіритуальної та культурної вищости, підупадає більш менш швидко. Нація, позбавлена великої творчої культури та значної літературної традиції, як напр. Голяндія, може виринути на два — три століття, як світова держава, але потім швидко втрачує свій престіж, хоча й зберігає матеріяльний добробут своїх громадян.

І ось нарешті ми перед імперіялізмом духа, що його репрезентує головно римська Церква. Звертаємо увагу, що ми, за „Антієвропою“, говоримо про три групи імперіялізмів, в котрих кожний в названих вище факторів — зброя, економика, дух — лише *переважають*, а не являються виключними, бо в кожному імперіялізмі звичайно фіґурують всі три фактори, але в ріжній мірі. Так, в прикладі Церкви ми ясно бачимо, що головний фактор її імперіялізму є фактор реліґійний. Але не можна заплющувати очей і на фактор зброї: Самі папи проголошують війни, керують військами то що. І для Церкви таким чином, може бути вірним висказ Макіявелі, що перемагали озброєні пророки, а неозброєні — були переможені, але з додатком, що зброя пророків, як військова так і економічна, мала служити лише як засіб, а не як ціль. В сьому власне полягає секрет, чому Церква пережила всіх своїх соперників.

(Докінчення буде).

Що чувати в світі?

Большевики. З нагоди 1. травня, приготовляли і орґанізували большевики скрізь у себе і закордоном величезні демонстрації. Загальний неуспіх орґанізованих большевиками демонстрацій доказує, наскільки ослабли та впали большевицькі впливи не лише за кордоном, але і в межах СССР. На підставі відомостей, що надходять з СССР, святкування 1 травня відбувалося без найменшого ентузіязму, а настрої цього свята мали характер сірої і навіть пригноблюючої казьонщини. Відомости ці є дуже правдоподібні і не можна цьому дивуватися, коли возьмемо під увагу такі факти: Большевики подвоїли цього року скількість гасел, якими мали послуговуватись большевицькі орґанізатори демонстрацій з нагоди 1. травня. Для закордону приготовили большевики аж 70 гасел, більшість яких зводиться до домагання поправи невідрадного, економічного і матеріяльного положення працюючих верств. Тимчасом в самому СССР, проголошено на передодні 1. травня апровізаційний закон, який встановлює скількість середників відживлення для громадян СССР. Для населення Москви встановлено такі норми: На голову припадає денно: 400 ґрамів чорного хліба. Три рази в місяць дається замість хліба по 1 фунтови (40 декаґр.) муки. Шіснайцять разів на місяць дістає мешканець Москви 100 ґрамів мяса. Раз на місяць 200 ґрамів масла, 100 ґрамів чаю, 1 кільоґрам і 200 ґрамів цукру, 800 ґрамів каші, 400 ґрамів оселедців і 1 літру спірту до палення. Яйця, молоко і риж признається лише тим родинам, що мають малих дітей в віці понище 12 літ. Кожда дитина має право на 15 яєць на місяць і пів літри молока 24 рази на місяць. Картофлі, ярину та овочі можна купувати без „карточок“, але біда в тому, що ані грошей на такі закупна, ані самих продуктів ніде нема. Як з цього бачимо, нема у населення СССР. підстави до ентузіязму, бо подвійні порції гасел ніяк не зможуть заступити подвійних порцій середників поживи. Очевидна річ, що ніхто не стане піднімати большевицької революції за кордоном на те, щоби дочекатися подвійної порції пустословних большевицьких гасел і почвірно зменшених порцій поживи. Такий стан в СССР відстрашує навіть найбільше запальних большевицьких крикунів за кордоном. Чи можна проте дивуватись, що большевицьким гаслам ніхто тепер вже не вірить.

Франція. Клемансо і Фош — ось два імена з якими нероздільно звязана історія боротьби французької нації в останній світовій війні, а разом з тим перемога Франції у цій війні. Перший був головою ради міністрів, а Фош головнокомандуючим збройними силями Франції в часі війни. Обидва вони вже небіщики. Цікаво що щойно після їхньої смерти розгорілася завзяття боротьба поміж небіщиками. Привід до заіснування цеї гострої боротьби дала недавно, вже по смерти Клемансо, видана книжка під заголовком „Світла і тіни перемоги“, яку написав був Клемансо на прикінці свойого життя. Поява згаданої книжки, в якій Клемансо робить Фошови цілий ряд тяжких закидів, довела до різкого поділу французького громадянства на два ворогуючі табори. Чим далі, боротьба ця все дуще розгорається і є всі дані думати, що поділ Франції на клемансівців і фошівців буде ще довший час посилювати горячку політичного життя Франції. Хоч так недавно вийшла згадана вже книжка Клемансо, то вже досі появилася ціла література, що обговорює справу взаїмовідносин Клемансо-Фош. Цілий ряд визначних політиків, журналістів і військових пишуть в обороні одного і другого кількасот сторінкові твори. В особах Клемансо і Фоша зводять поміж собою боротьбу два відмінні типи характеру душі французької нації. Клемансо — уроженець вандейської землі, дуже горячий, нагальний, впертий і деспот. Фош — уроженець ґасконської землі, лагідний, терпеливий але скритий і нещирий. Цим двом типам довелося кермувати Францією в часі війни і ділитись лаврами перемоги Франції в тій війні. Можливо, що поділ тими лаврами бувби легший і можливо, що спір поміж ними не бувби протягався поза їхнє фізичне життя, колиб дивним збігом обставин не припала їм обидвом невідповідна до їхніх характерів роля в керованню історією Франції підчас і після війни. Можливо, що якби Клемансо припала роля головнокомандуючого армією, а Фошови роля чисто політична голови ради міністрів, — може до спору і боротьби Клемансо-Фош взагалі не дійшлоб.

Югославія. Процес проти хорватських провідників на чолі з б. послом Мачеком, що саме тепер відбувається в Білгороді, викликав велике поденервовання і скріпив значно ворожі настрої серед хорватського населення супроти югославянського уряду і короля. На підставі зізнань одного з головних обвинувачених, адвокатського конципієнта Гадзія, котрий обтяжує своїми зізнаннями всіх підсудних, написав С. Ціглер, бувший редактор хорвацької ґазети „Hrvat“ статю, яка наробила у цілому світі богато шуму і викликала зрозуміле негодовання. В статі описує Ціглер усі знущання югославянської поліції над обвинуваченими, підчас їхнього побуту в поліцийних арештах: В спеціяльно приладженій кімнаті, відгородженій від решти поліційного будинку відповідним укладом і будовою стін, відбуваються нелюдські катовання вязнів. Сама ця кімната, яка находиться в пивницях будинку та відповідні її приладження не дозволяють, щоби зойки катованих вязнів доходили до посторонних ушей. Коли вязня кличуть серед ночі на переслухання, то це значить, що його катуватимуть. Примінюється до вязнів ріжні системи катування, починаючи від палення свічок під обнаженими стопами вязня аж до вигинання, кручення та ломання пальців рук та ніг. Часто послугуються вбиванням вязневи голок під нігті рук або ніг, вішають їх головою в низ і морять-голодом. Для більшої певности, щоб ніхто навіть зі служби поліцийної не почув зойків катованих, накручують підчас катовання ґрамофон, який виграє голосні, веселі, музичні і вокально крикливі мельодії. На підставі тих заподань Ціглера, це все діялося у відношенню до арештованих хорватських діячів, що саме тепер опинилися на лаві підсудних перед судом. Всі ці речі діялися, як подає далі Ціглер за відомом, а може й на доручення директора поліції в Загребі Бедековіча і команданта загребського військового ґарнізону ґенерала Белімарковіча. — Оттак постепенно копається незглибима пропасть поміж двома щепами одного і того самого народу, яким доля, може за вчасно казала жити в одній спільній хаті.

Індії. Історія боротьби Індусів з анґлійською окупацією записала, в останних тижнях кілька випадків, які свідчать, що настрої і чини Індусів вийшли далеко поза межі започаткованої Ґандім орґанізації цивільного непослуху Індусів супроти наказів анґлійської влади. З дуже стисло цензурованих анґлійських звітів про сучасне положення в Індіях довідуємося що: Дня 18 квітня заатакували повстанчі відділи Індусів касарні поліції і стацію Чітаґонґ і що анґлійська влада мусіла спровадити підкріплення зі східної границі бо місцеві сили не могли устоятись перед атакуючими Індусами. Майже через цілу добу індуські націоналісти були панами положення в місті і щойно спровадження нових сил дало анґлійцям можність відбити місто. В місцевости Пешавар, що становить дуже важний пункт стратеґічний на дорозі з Індій до Кабулю (Афґаністан) дійшло до крівавих сутичок Індусів з місцевим анґлійським ґарнізоном, а у висліді цих сутичок, анґлійський ґарнізон примушений був залишити на кілька годин згадане місто. В місцевости Мизоре доходить майже що дня до розрухів на тлі страйку копальняних робітників (в копальнях золота), що триває уже з горою чотири тижні. До більших сутичок дійшло теж в місцевостях Карахі, яке є головним гніздом індуського націоналізму, Мадрас, в Бенґалії та околицях Бомбаю Серіозність і тяжкість положення для Анґлійців в тому, що хвиля розрухів захоплює щораз то нові осередки на провінції. Це змушує Анґлійців до розпорошковання скупчених в кількох місцях, великих ґарнізонів на малі відділи, для розсилання їх до провінціональних осередків. Така конечність криє в собі загрозу нових розрухів в великих містах, позбавлених чисельного військового ґарнізону. Події в Індіях переходять вже сьогодня понад голову орґанізатора акції цивільного непослуху Ґандійого. Це розуміє не лише Ґанді, але і усі політично вироблені індуські провідники. Тому то з їхнього боку можна зауважити в останніх днях спроби заховстання повстанчої акції. Вони здають собі справу з цього, що після ослаблення та евентуального прогнання Анґлійців, захопить Індії большевицька армія. Вибираючи поміж одними і другими наїздниками, Індуси, мимо всего вибирають Анґлійців.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

Відповідь польського уряду на ноту СССР, в справі бомби, яку найдено в комині большевицького посольства у Варшаві, буде дана щойно після закінчення слідства яке ведеться в тій справі варшавською поліцією і судовою владою. Урядовий комісар м. Варшави назначив 10000 зл. нагороди за вказання справників підкинення бомби.

* * *

Австрійський уряд приступив до акції постепенного обезброювання орґанізацій „Шуцбунд“ і „Гаймвер“.

* * *

На протязі місяци травня відбудуться на Литві три великі політичні процеси. Один проти 20 комуністичних провідників в Шавлах, другий проти віленської ґрупи литовських еміґрантів в Алітус, а третий проти вісьмох політиків соціялістично-демократичної партії у Ковні.

* * *

У Варшаві арештовано Александра Ґранаса, визначного большевицького діяча, який в 1917 р. враз з Леніном і Троцьким переїхав був у запечатаному возі через Німеччину до Петрограду. До Польщі приїхав Ґранас недавно нелеґальним шляхом.

* * *

Австрійський канцлер Шобер, після тридневого побуту в Парижі, де вів балачки в справі позички для Австрії, — відвідав в цій справі також Льондон. Після двох днів побуту в Льондоні Шобер повернув до Відня.

* * *

Анґлійська влада заборонила видавання часописів пятьом індуським видавництвам, а від решти зажадала дуже високих кавцій.

* * *

Троцкій, що перебуває в Константинополі заявив представникам преси, що пропозиції Сталіна в справі співпраці, він відкинув.

* * *

Поголоски, що появилися в останніх днях про таємне зникнення египетського висланника з повновластями для египетської делеґації в Льондоні, — не відповідають правді. Виїзд цього висланника здержав Нагас Паша, якому залежить на відволіканню переговорів з повновласниками анґлійського уряду.

* * *

Комітет для справ мира і безпеченства в Женеві приступив 2. травня до обрад над засобами, як запобігти военним починанням. В тій справі був внесений ще 1928 р. проект німецькою делеґацією. Існує в тій справі ще й анґлійський проект.

* * *

Фінансовий дорадник польського уряду Девей приїхав до Букарешту і відбув балачку з румунським міністром фінансів.

* * *

Всі опозиційні польські партійні угруповання звернулися до президента Мосціцкого з внесенням, щоби президент на підставі 25 параґрафу конституції скликав надзвичайну сесію сойму і сенату.

* * *

В литовських ґазетах останних тижнів дається зауважити певну зміну у відношенню до Німеччини. На цю зміну вплинула нова німецька аґрарна політика.

* * *

2. травня зачався в Бидґощі процес проти провідників німецьких пластунів, яким акт обвинувачення закидає орґанізовання таємних курсів військового вишколу для німецької пластової молоді. На процесі є присутний представник анґлійських пластових орґанізацій.

* * *

Предсідник жидівської сіоністичної орґанізації Др. Вайцман запропонував Арабам безпосередні переговори в справі укладу відносин в Палестині. Араби цю пропозицію відкинули.

Шевченківське свято в Ужгороді.

Дня 5 квітня ц. р. влаштувала молодь Ужгороду під фірмою філії Т-ва „Просвіта“ Шевченківській Вечір з богатою програмою в Народнім Домі Т-ва „Просвіта“ в салі кіна „Уранія“ для шкільної молоді. Велика саля була наповнена по береги. Вечір випав дуже гарно. Дуже гарну промову до молоді мав Др. Михайло Бращайко. З деклямацій найкраще деклямувала Анна Коржівна, М. Локотівна, Г. Бойчуківна, всі учениці семинара. Найкраще і найбільше публика була удоволена деклямацією Томаша, ученика народньої школи. „Русскіе“ обіцяли скандал зробити, однак не посміли, лише при кінці, коли співано „Заповіт“ невстало кілька панків кандидат-учителів, що примусило впорядчика викинути їх за двері.

Дня 6. був такий самий вечір для ширшої публики в салі торговельного клюбу. Саля була переповненя. Старшу публику найбільше задоволив наш відомий співак о. Балтович, котрий приїхав лише на той вечер з далекої провінції. З інших точок то найкраще випали ті самі, що й попередного вечера. — *К.*

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

„Бунт в Хирові“. Є звичай в Хирові та околиці, що другого дня Великодних Свят йде церковна процесія на місцевий цвинтар, а зокрема на могили Стрільців, погибших в часі наших визвольних змагань. Так було кожного року, так було теж і цього. Після відправленя панахиди на стрілецьких могилах хотів один з місцевих громадян нечеркнути коротко історію цих могил. Присутні на цвинтарі два представники поліції заборонили згаданому громадянинові продовжувати промову. На це хтось з присутних крикнув „ганьба“, а за ним повторив цей оклик весь присутний народ. Поліція хватає тоді одного найблище стоячого сільського хлопця, якого на домагання присутних звільняє на місци, а натомісць арештує ґімн. учня VI. кл. Володимира Гірняка з Посади Хирівської і веде на постерунок. За арештованим потягнув у місто весь зібраний народ, домагаючись звільнення невинного учня, та співаючи по дорозі національні пісні. Під будинком постерунку поліція розігнала зібраний народ, а підкріплена приходом відділу поліції зі Старого Самбора пішла робити „порядок“ в Читальні „Просвіта“ де зібралися члени читальні на відчит. Комендант постерунку найшовшись на сцені, розбив „нехотячи“ лямпу і користуючись темнотою опорожнив Читальню, наказавши голові замкнути домівку. На другий день відвезено В. Гірняка до Ст. Самбора, де його після списання протоколу звільнено, а натомісць арештовано і відвезено до Окр. Суду в Самборі братів Остапа і Осипа Коропеїв (студентів з Посади Хирівської), Михайла Пеленського та Миколу Першака. Після списання протоколу залишено згаданих громадян на вільній стопі.

З постійного реєстру. — Стрийське староство розвязало на днях тов-о „Сокіл“ і читальню „Просвіти“ в селі Володимирцях. Розвязання згаданих Товариств є продовженням репресій в звязку із мнимим нападом на кацапів в сусідньому селі Дубравці, що його приписує поліція парубкам із Володимирець. За цей „напад“ арештувала поліція кільканацять парубків із Володимирець. Майже всі вони є членами „Сокола“ в Володимирцях, що і дало стрийському старостві „правну“ підставу до розвязання обох товариств. Усі арештовані парубки сидять ще й досі в слідчій тюрмі у Стрию.

Мають час. — У дні 28. квітня ц. р. вдруге розпочалася судова розправа проти Івана Пасіки, обвинуваченого у вбисгві Сидора Твердохліба. Розправу відложено однак знову на неозначений час з огляду на відсутність головного прокураторського свідка Магдалини Пшитоцької, конфідентки польської поліції. Внесення оборонця д-ра М. Західного, щоби випустити обвинуваченого за кавцією на волю не принято. Обвинувачений Іван Пасіка пробуває таким робом уже повний рік у слідчій тюрмі. (Арештований на весну м. р.)

Арештування у Львові. — Крім поданих уже в попередному числі „Українського Голосу“ арештуваних Саляка, Павука, Власійчука, Щура, Стечишина та Ткача арештовано згодом каменярського майстра Омеляна Штаєра, Бардахівського Степана, Малиновського Василя, Стрибу Володимира, Токара Івана, Жмінковського Петра, Пелеха та Кожухівського Володимира, Володимира та Евгена Врецьонів і Ткача Андрія. Із них пустили в міжчасі на волю Малиновського, Пелеха, Ткача Андрія та Володимира Врецьону. Увільнено також Ткача Івана. Павука, Власійчука та Стечишина перевезено уже до „Бриґідок“. Усіх прочих держать в поліційних арештах на Яховича.

З господарки Народнього Дому. — На засіданні львівської прибічної ради в дні 29. квітня ц. р. ухвалено виарендувати відновлену та перебудовану велику салю Народнього Дому для міського театру. Передача салі пічнеться 15. серпня ц. р. а покінчиться 31. серпня 1930 р. Проти цього чергового акту безправного та невгідного з добром Українського народу завідування Народнім Домом виступив сен. Децикевич, досадно напятновуючи льокайську політику Мих. Бачинського та Олекс. Лисяка.

Нова станиця. — Митрополит Шептицький закупив для українських робітниць у Львові величаву реальність при вулиці бічній Стрийській ч. 3. (Улянівка). Реальність віддав Митрополит під управу Сестер Милосердя для вжитку найбіднішої верстви українських робітниць. Реальність куплена коштом 64 тис. долярів є названа „Захистом св. Андрія“. Для заманіфестування вдячности Митрополитові, Т-во Українських робітниць „Будучність“ улаштовує в дні 11. травня ц. р. свято в честь Добродія, в будинку Захисту.

Побіда здорової думки. — На останній сесії цьогорічних загальних Зборів Українського Спортового Союзу яка відбулася в дні 27. квітня ц. р. продовжувано дискусію над питанням дозволу для українських спортових клюбів вступати до польського „Звйонзку“. Дискусія, яка тревала повних пять годин і мала перебіг незвичайно бурливий дала у висліді ухвалення двох резолюцій: 1.) Український Спортовий Союз старатиметься війти в контакт із польським „Звязком“ і добути для себе умовини співпраці на засаді рівности. 2.) Союз плекатиме спорт як національну цінність та пропаґуватиме його в якнайширших масах. Таким робом намагання деяких членів Спортової Ради злучити Український Спортовий Союз із польським „Звйонзком звйонзкуф“ на заложенні підпорядкування цьому останньому, перепало.

Радянська Україна.

Терор радвлади. — Офіційна радянська статистика подає, що в місяцях січні та лютім було на Україні 1683 присудів смерти, проголошених будь-то судами будьто адміністративною дорогою (ҐПУ). Зверх 60 відсотків цього великанського числа смертних присудів було виконано. З поміж засудженців більшість це селяне, які по звідомленням радянських офіційних чинників ставили владі опір при насильному переводженні колективізації. — У глуховецькому окрузі мав місце такий, нерідкий впрочім випадок: Голова місцевої ради поставив громаді домагання прилучитися до рільничого Коллективу. Громада відмовила. Тоді голова ради покликав собі до помочі відділ червоноармійців і велів безмилосерно бичувати жіноче та чоловіче населення села. „Комуніст“ пише, що виновників цеї кровавої масакри потягнула радвлада до дисциплінарної відповідальности. У правдивість запевнювань „Комуніста“ можна сумніватися, коли взяти під увагу, що наведений в горі випадок не є відокремлений. — Окружний суд в Запоріжжі засудив на смерть трьох співробітників збіжевої кооперативи, Шляхова, Куплєвайського та Вальського за те, що вони перепродували збіжжа приватним купцям. Крім них засуджено на довголітню тюрму трицятьох урядників.

Із недолі колхозу. — На Радянській Україні селяне масово виступають з колхозів. У багатьох місцевостях селяне поділилися тим майном, що їм раньше забрано. Радянська преса нотує багато випадків, де комуністів, які поселилися в селі для переведення коллективізації, населення села проганяє. Селяне є озлоблені на комуністів за те, що сколлективізоване майно нищиться в безприкладний спосіб. Рільниче та господарське наряддя ржавіє, богато дрібних складових частин машин пропадає а насіння плісніє. Все те наслідком недостачі відповідного нагляду.

ВЕСНУШКИ, ЛИШАЇ, ШКІРНІ ВИПРИСКИ, ПРИЩІ, ЧЕРВОНІСТЬ ШКІРИ І ЖОВТІ ПЕЧІНКОВІ ПЛЯМИ — усувають вироблювані від ряду літ, зівсім нешкідливі, КРЕМИ, МИЛА І ПУДРИ ДО ЛИЦЯ. Головний склад: **АПТИКА під „ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24, **біля міської вежі.**
При аптиці **ДРОҐЕРІЯ.**

Косьор про коллективізацію. — Секретар компартії України Косьор виголосив у Харкові промову в якій осудив комуністичні організації більшовицької України за їхню нетерпимість у веденні комуністичної пропаґанди та орґанізуванні коллективних господарств. Косьор добачує в тій нетерпимости головну причину неуспіхів партії та наростаючого щодня розкладу коллективів. Косьор ствердив, що тоді, коли ще в лютому ц. р. 70 відсотків українських господарств належали до коллективів, то зараз находиться в коллективах лише 40 відсотків.

Проблиск тверезости. — На комуністичному університеті ім. Артема в Харкові улаштували компартійці віче. Віче ухвалило протест проти політики центрального комітету всесоюзної компартії та Сталіна, яка довела радянську Україну до руїни.

Розвязують комуністичні орґанізації. — Низку комуністичних орґанізацій на Правобережній Україні розвязано за поширювання опозиції.

Катастрофальний стан засівів. — Як далеко відбігає реальна дійсність від іллюзоричних „плянів" радянської влади, показує цьогорічний катастрофальний стан засівів на Радянській Україні. Із усього простору призначеного до рільничої обробітки в більшевицькому загальному пляні засівів є засіяних всього на всього 40·4 віосотків. Цифра досадно переконуюча.

Буковина.

Церковні справи. Українці православного обряду Буковини і Бесарабії видвигають ряд домагань до найвищої церковної гієрархії (православної) Румунії. Домагання ці спричинені політикою православної церковної влади в Румунії, яка здійснює засаду „да будет єдино стадо і єдин пастир" в румунському національно-шовіністичному дусі, нехтуючи права православного населення нерумунської національности. Поміж домаганнями Українців Буковини і Бесарабії слід відзначити між іншими домагання обсаджувати українські парохії священиками і дяками української національности, узгляднюючи роки служби і здібности кандидатів, а не національне ренеґатство і приналежність до румунської політичної партії та споріднення з румунськими проводирами. Принимати до дух. семинарів і дяківських шкіл питомців української національности принайменше в пропорції до числа укр. парохій. На теольоґічнім факультеті відновити катедру церковно-славянської мови та катедру практичного богословія в українській мові. Науку релігії в народних, професійних і середних школах по укр. селах і містах вести у всіх клясах в укр. мові, а в мішаних селах в обидвох мовах. Видавати шкільні релігійні підручники в укр. мові. В укр. селах відправляти богослуження по славянськи, а проповідувати по українськи, в мішаних селах на переміну раз по українськи раз по румунськи і т. д.

На Закарпаттю.

Торжественна присяга укр. пластунів. На день 6. травня ц. р. на год. 8. рано заповіджена була торжественна присяга закарпатських пластунів на Лисій Горі при участи великої частини духовенства на чолі з Преосвященним Петром, який теж мав відбирати присягу. В святі взяти мали участь представники усіх середних шкіл на Закарпаті.

Новинки.

Перемінені діти. Рідкий та цікавий процес має відбутися небаром в Кошицях. Він має вирішити дуже замотану справу з переміни дітей та усталення їхньої приналежности до правдивих родичів. Діло в тому, що перед двайцяти роками привезено на положничий відділ місцевого шпиталя дві жінки, які в томуж шпиталі видали на світ двох синів. Акушерка, через помилку поклала хлопців після купання біля невластивих матерей, міняючи одного з другим. Хоча ця акушерка пізнала свою помилку по деякому часі, встидалася признатись до помилки а згадані матері виходячи зі шпиталя взяли з собою не своїх синів. Минуло двайцять років. За той час родичі одного зі згаданих синів дуже збогатіли. Другий хлопець, бідніщих родичів, маючи вже 19 років довідався якимсь чином про помилку, що зайшла була в шпиталі і зголосив свою приналежність до богатих родичів твердячи, що це власне він є правдивим сином богатих родичів. І ось те, що перемінила акушерка, має тепер суд направити.

Розпорядки, що встановляють одиниці мір в теперішній Польщі. З днем 1. липня входить в життя розпорядок міністерства промислу та торговлі, в силу котрого встановлюється одиниці мір довжини, поверхні, обєму, плоских кутів і маси. А саме мірами довжини назначується міріяметер що рівнається 10.000 метрів, а далі кільометер, дециметер, центиметер, міліметер. Поверхню міряється тими самими одиницями в квадратовому відношенню. (Гектар має 100 арів). В торговлі дорогими камінями одиницею міри маси являється карат, що рівняється одній пятитисячній частині кільоґрама. Морґи, кварти, фунти, лути — касується.

Цінні знахідки на Волині. Проф. Гофман з Рівного найшов підчас розкопок біля Острога кілька глиняних посуд з часів приблизно 1800 літ перед Христом. Окрім посуди найшов він теж камінну сокиру, кістяки, та сліди огнищ.

Сільські траґедії. На пасовиську біля Тростянця, бережанського повіту бавилися пастухи найденою ґранатою так нещасливо, що ґраната розірвалася і поранила тяжко Ілька Керика. — Іван Собко зі Стриганця пов. Бережани переорав межу свойому сусідові Степанові Музичці. Зате Музичка убив Собка ударом сокири в голову. — На присілку Калинівщина біля Копичинець копав 17-літний хлопець глину. Підчас цього осунулася глиняна гора і вдусила нещасного хлопця. — В селі Шаршаневичах переходив стежкою над берегом Серета Семен Байталюк. Негайно напала його падачка, на яку нездужав вже від довшого часу і він скотився до ріки. Щойно по двох годинах видобуто трупа з ріки.

Пожежі. В Перегінську згоріли усі забудовання господара Дмитра Трюна та ще девять сусідних господарів. Шкода виносить 40 тисяч золотих. Причиною вибуху пожежі було не уміле та неосторожне обходження з вогнем в хаті Дмитра Трюна. — В Болехові згоріла фабрика меблів і тартак, огонь мало що не перекинувся на залізничий дворець.

А кажуть, що існує нужда. Мимо тяжкої економічної кризи випито за два святочні великодні дні, в самих тільки шинках і реставраціях Варшави алькоголю на суму двох і пів міліонів золотих. Опріч горілки купили варшавяне в тих двох днях 500 кільоґрамів рицинового олію.

Братовбийство в обороні матері. В Лодзі живе жидівська родина Левковичів. Двох синів стало відгрожувалося матері в обороні якої ставала дочка. Одного разу коли один зі синів вернув зі шинку і намірився до матері з ножем, дочка вирвала йому ніж і заколола ним звироднілого брата.

Пожежі. В селі Туженик біля Бучача повстав в ночі огонь в забудованнях Олекси Луговського і так швидко перекидався на сусідні доми, що на протязі кількох годин згоріло 10 мешкальних домів, 38 господарських будинків і 10 оборогів. Спричинив пожар 6-ти літний хлопець Луговського, що бавився сірниками на подвірі серед соломи.

Також заробкова еміґрація. Еміґранти, що виїздять на роботи до Німеччини Франції чи де інде вертають по сезоні до дому привозячи зі собою зароблений гріш, чим збогачують себе і державу якої являються громадянами. На таку зарібкову еміґрацію до Франції поїхала одна Полька з Познаня і вернула ще перед закінченням сезону до Познаня на те, щоби привести на світ зароблене там малого мурина. В той спосіб „збогатила" себе і державу ця еміґрантка дитиного, про яку нема сумніву, що це яблуко з африканського дерева.

Убив бураком дівчину. В одному селі біля Любліна забавлялися парубки з дівчатами. Один парубок, що залицявся до дівчини Вікторії Пихи, хотячи звернути її увагу на себе став кидати до неї бураками. Ці кінські жарти скінчилися однак дуже сумно, бо згадана дівчина поцілена бураком в голову, померла в три години після удару.

Саранча в Румунії. На Добруджу нахлинула хмара саранчі, яка осівши на полях і винницях заняла простір 200 тисяч гектарів. Там де вона осіла, все знищила і вигризла. Куди вона подасться з Добруджі невідомо, але не є виключене, що до тих всіх благодатей, що ми їх маємо, „ущасливить" нас ще й правдива саранча.

Почастували. В Торуні трафився такий випадок. Підчас весіля в домі Ріферів, прийшов листонос з ґратуляційною телеґрамою для молодих. Молода кинулася за фляшкою з вином, щоби почастувати листоноса. В поспіхови взяла фляшку в якій був карбольовий квас і налила його до чарки, коли листонос вихилив, її упав на землю і серед страшних двогодинних болів помер.

Вдячність села. До нашої Редакції звернулися селяни села Грабівця ярославського повіту з проханням вмістити подяку села п. Теодорови Дронському, одному з найбільш свідомих і заслужених селян с. Грабівця, який дня 2. травня ц. р. виїхав в околиці м. Городенки, де набув ґрунт підчас парцеляції і на стало там осів. П. Теодорови Дронському, як заступникови голови кооперативи „Єдність" секретареви читальні і першому членови основникови тов. „Сокіл" в Грабівці, складають його односельчане почутя вдячности і пошани, а Редакція „Укр. Голосу" бажає успіхів свойому передплатникови в його діяльности на новому місци.

700.000 безбожників в Німеччині. Німеччина це друга країна в Европі, де побіч СССР є найбільш безбожників. В останних роках число безбожників досягло там числа 700.000 осіб, з чого 200.000 перейшло на лоно безбожників з поміж протестантів. Безбожницькі союзи в Німеччині вводять замість дотеперішних свят нові, що нагадують поганські вірування, а саме. Замість Великодня вони святкують „свято" сонця, замість миропомазання „свято" молодости і т. д.

Живе серце в подарунку артистці До італійського міста Анкони приїхала на гостинні виступи славна оперетковa артистка Primavera. Підчас другого акту публика викликала артистку на сцену, на якій стали зявлятись один по однім її горячі приклонники з подарунками і квітами. Поміж подарунками находилося золоте пуделочко в якому покладене було живе отікаюче кровію серце пробите малесеньким золотим кінжалом. Артистка думала зразу, що серце зроблене з цукру та коли взяла його в руку, страшенно злякалася, бо побачила що воно справжнє серце але... теляче. З цього приводу артистка так збентежилась, що не могла докінчити свойого виступу в оперетці.

Надзвичайні Загальні Збори Філії Тов. Охорони Воєнних Могил в Перемишлі
відбудуться дня 17. V. 1930 року о 6 год. веч. в домівці Укр. Бесіди.
Порядок:
1. Відчитання протоколу. 2. Вибір Виділу. 3. Евентуалія.

Виділ.

Кінотеатр „Редута" в Народ. Домі ул. Костюшка 3 від 5/V.: *Таємниці великого міста.* Від 9. V. б. р. *Подружжа зі злоби.*

Надіслане.

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентґеном.

Рукавички, панчохи, скарпитки, реформи в великім виборі та всіляку ґалянтерію поручає
„НОВИЙ ТРУД"
Перемишль, Фредри 2.

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ НЕДУГ ЖІНОЧИХ ТА АКУШЕР
б. лікар клініки в Берліні та Дрезні
Др. А. РАЙФ
Перемишль, Водна 2.
(ріг Ринку) Телеф. 450 (394)

В останних днях появилася на книжному ринкові цінна праця Др. ДМИТРА ДОНЦОВА
МАСА і ПРОВІД!
До набуття у всіх книгарнях. ЦІНА 1 золотий.

Купуйте цукорки та помадки
лише з української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"
Львів, ул. Кордецького 23.
Дістати можна у всіх українських склепах і кооперативах. Замовляти через Центросоюз та Повітові Союзи Кооператив.

ПІТ І НЕМИЛИЙ ЗАПАХ з РУК, НІГ і ПАХ

Висторгатись наслідувань подібних назв.

До винаняття дім мешкальний, стодола, стайня і 2 морги поля в Коровниках у секретаря громади.

АПТИКА МІРСЬКОГО
вул. Ґрунвальдська 30. (Засяне)
під новим зарядом
поручає
Альміру
випробуване средство проти порплів і випадання волося. **Має рівнож на складі всілякі средства краєві і заграничні.**
ТЕЛЕФОН 563.

СИЛА ВОЛІ
повість з купецького життя, проф. ФИЛИПЧИКА вже вийшла з друку та є до набуття по всіх укр. книгарнях. — Ціна зл. 4·80.
Книжка надається для всіх, старих і молодих, особливо кожна жінка повинна подбати про те, щоб її діти зазнайомились обовязково зі змістом СИЛИ ВОЛІ. В часі повоєнної деморалізації молоді, книжка проф. Филипчака буде ціллючим ліком на схиблені норови, на зманеровані душі! **Читайте „Силу Волі" всі!**
В часах повоєнної деморалізації, особливо в рядах молоді, так сільської як міської, в часах нинішнього господарського лихоліття, необхідним ліком на здеправовані душі, на матеріяльну безпорадність являться книжка проф. Филипчака, п. з. СИЛА ВОЛІ, видана Видавн. „РУСАЛКА". Книжка до набуття по всіх укр. книгарнях, або у В-ві: Львів, Куркова ч. 10.

ЗАГРАНИЧНІ ТЕНІСОВІ
РАКЕТИ і МЯЧІ.
МЯЧІ І СІТКИ
до
СІТКІВКИ і КОШЕКІВКИ
поручає **І. БОРИС**
ПЕРЕМИШЛЬ — РИНОК 2.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Уживайте ЕЛЄҐАНТ
бо се найліпша паста до обуви і своя
ЛЬВІВ, Кордецького 51.

Пл. ВИДАВНИЦТВО ІСКРА"
видало нову книжечку поезій
БОГДАНА КРАВЦІВА
„ПРОМІНІ"
Ціна 50 сот.
Замовлята: Л. Робак, Львів, Супінського 21.
Як перший випуск видавництва вийшла давніше кн. Т. Крушельницького **„На тихих водах"** Ціна 50 сот.

Купуючи паперці до курення „КАЛИНА"
з одинокої української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі.
Причиняєтеся до розросту рідного промислу і даєте заробіток українському робітництву

Хлібороби! Селяне!
Читайте часописи і книжки
Видавництва Вашого Господарського Товариства
„Сільський Господар"
Львів, вул. Зіморовича 20 I. п.
„Сільський Господар" ілюстрований господарський часопис двотижневник.
„Український Пасічник" одинокий пасічничий часопис на західно-українських землях, місячник.
Календар та господарські книжки.
Купуючи та читаючи **видання „Сільського Господаря"** маєте користь самі, бо шляхом науки поліпшите свою господарку та збільшите дохід з неї, а Вашому Товариству дасте змогу вести орґанізаційну працю і сільсько-господарську освіту серед народу!
Оказові числа і цінники книжок пересилаємо даром.
ПОЗІР! НОВИНКИ!
Вже продаються:
Як вибірати коня — Королів Старий, 6-е нове доповнене видання. Ціна зол. 0,75
Практичний Підручник Пасічництва — Василь Пилипчук, 2-е нове, перероблене видання, 260 ст. др. Ціна зол. 6·—
Цей підручник може дістати по ціні зол. 5·—, хто пришле замовлення і гроші до 30. квітня ц. р.
ДРУКУЮТЬСЯ ТАКІ НОВІ КНИЖКИ:
Про зелені погної, Інж. М. Боровський. — *Годівля і плекання поросят,* Інж. Др. М. Холєвчук. *Як виробляти соломяні вулики,* Інж. М. Боровський. — *Медодайні рослини,* Інж. М. Боровський.

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.